

[แ ท ล ง ใ ต้]

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์

รองศาสตราจารย์ อดีตอาจารย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

แข่งเรือ

การเล่นกีฬา เป็นสิ่งที่ทุกคนรู้เห็นประโยชน์และเห็นคุณค่าเหลือแต่ว่าจะเล่นกีฬากันหรือไม่เท่านั้นเอง ถ้าประชาชนในชาติหันมาเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายกันทุกคนสม่าเสมอ ประชาชนก็จะมีสุขภาพแข็งแรง ทำให้ห่างไกลจากโรคร้ายไข้เจ็บจะลดจำนวนผู้ป่วยของโรงพยาบาลลงได้มากทีเดียว

คนกลุ่มนี้คือ พวกที่เล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ คนอีกกลุ่มหนึ่งคือพวกที่เล่นกีฬาจนเก่ง แล้วฝึกฝนตนเองจนได้รับเลือกเข้าแข่งขันในกีฬาสัมครเล่นใน

ระดับต่าง ๆ เช่น ระดับโรงเรียน ระดับมหาวิทยาลัย บางคนก็เล่นกีฬาเก่ง ๆ สามารถเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้โดยไม่ต้องสอบ เพราะมหาวิทยาลัย

ต่าง ๆ ต่างพร้อมใจกันอ้าแขนต้อนรับ เข้าเรียนในโครงการช้างเผือกของมหาวิทยาลัย บางคนก็ได้รับเลือกเป็นนักกีฬาเยาวชน เยาวชน นักกีฬาทีมชาติเก่งมาก ๆ เขาหลายคนก็พัฒนาตัวเองเป็นนักกีฬาอาชีพ เช่น นักกอล์ฟ นักฟุตบอล นักเทนนิส นักวอลเลย์บอล ฯลฯ ซึ่งแต่ละคนก็สามารถฝึกฝนเล่นกีฬาที่ตนเองถนัด เพื่อที่จะก้าวเข้าสู่นักกีฬาอาชีพ สร้างชื่อเสียง สร้างรายได้จากการเล่นกีฬาได้มากมาย บางคนมีรายได้มากกว่ารัฐมนตรีก็ยังมี เพราะปัจจุบัน กีฬาไม่ได้หมายถึง “การเล่นที่สนุกสนานทำให้เพลิดเพลิน โดยมีเป้าหมายเพื่อออกกำลังกายหรือฝึกหัดร่างกาย และจิตใจให้เกิดทักษะเพื่อกีฬานั้น ภายใต้กฎกติกา เนื้อที่และขอบเขตเวลาที่กำหนด” เท่านั้น (พระพงศ์ บุญศิริ. 2536 : 1) แต่กีฬากลายเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้อย่างมหาศาลให้นักกีฬาที่เก่ง ๆ ได้จริง ดังนั้นท่านลองเลือกเล่นกีฬาที่ท่านชอบและถนัดสักอย่างหนึ่ง ไม่ใช่มุ่งเพื่อจะเป็นนักกีฬาอาชีพที่มีรายได้เป็นแสนเป็นล้านเพียงอย่างเดียว แต่ อย่างน้อย ๆ เล่นกีฬาเพื่อสุขภาพของท่านเองจะได้ดีขึ้นและห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บ ก็จะเป็นไปจริงมั๊ยครับ

กีฬาที่ผมจะเรียนเสนอท่านในวันนี้ คือ กีฬาแข่งเรือ เมืองไทยมีแม่น้ำลำคลองอยู่มากมาย วิถีชีวิตของคนไทยจึงผูกพันอยู่กับสายน้ำมาเป็นเวลานานแสนนาน นอกจากจะใช้แม่น้ำ ลำคลองเป็นสายเลือดสำคัญในการตั้งบ้านตั้งเมืองเพื่อความอุดมสมบูรณ์ในการเพาะปลูก ใช้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภคใช้เป็นเส้นทางคมนาคมเพื่อสัญจรไปมาหาสู่กัน สมัยก่อนจะไปไหนมาไหนก็ต้องใช้เรือเป็นพาหนะที่สำคัญ ว่าง ๆ โดยเฉพาะเวลาน้ำหลากก็นำเรือมาพายแข่งกัน กลายเป็นกีฬาที่นิยมเล่นกันมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล จนตราប់ถึงปัจจุบัน

มีหลักฐานการแข่งเรือปรากฏอยู่ในหนังสือหลายเรื่อง กล่าวถึงสมัยสุโขทัยและสมัยกรุงศรีอยุธยา

การแข่งขันเรือยาวในสมัยต้น ๆ มักเกี่ยวกับการเสี่ยงทายและประเพณีหลวงบางอย่าง ต่อมาเป็นเรื่องของ การฝึกฝีพายใช้ในทางการทหาร ในสมัยต่อ ๆ มาชาวบ้านจึงจัดให้มีการแข่งเรือกันบ้างและถือว่าเป็นกีฬาที่สนุกสนานอย่างหนึ่ง

ว่ามีการแข่งเรือในพระราชพิธีอวยยศ ในเดือน 11 เป็นการแข่งเรือเพื่อเสี่ยงทายความเป็นไปและความอุดมสมบูรณ์ของบ้านเมืองในแต่ละปี ในสมัยพระนเรศวรมหาราชทรงมีกองทัพเรือที่เข้มแข็งมาก ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เปลี่ยนการแข่งขันเรือในพระราชพิธีมาเป็นการแข่งขันเรือ เนื่องในการทำบุญทอดกฐินทางน้ำ

ดังนั้น การแข่งเรือยาวในสมัยต้น ๆ มักเกี่ยวกับการเสี่ยงทายและประเพณีหลวงบางอย่าง ต่อมาเป็น เรื่องของการฝึกฝีพายใช้ในทางการทหาร ในสมัยต่อ ๆ มาชาวบ้านจึงจัดให้มีการแข่งเรือกันบ้างและถือว่าเป็นกีฬาที่สนุกสนานอย่างหนึ่ง จนกระทั่ง บางแห่งถือว่าการแข่งเรือเป็นประเพณี เช่น ที่จังหวัด น่าน พิจิตร หนองคาย อ่างทอง ชุมพร สุราษฎร์ธานี สงขลา นราธิวาส ฯลฯ

เรือที่ใช้ในการแข่งขัน เรียกว่า “เรือยาว” ตามลักษณะของเรือซึ่งมีความยาวมาก ภาคใต้ใช้เรือที่พายซัก “เรือพระ” ในประเพณีชักพระหรือลากจูงเรือกฐินในการทอดกฐินทางน้ำ เรือพายทุกลำต้องพร้อมที่จะเข้าแข่งขันกับเรืออื่น ๆ ดังนั้นทุกคนจึงพยายามขุดเรือ แต่งเรือให้มีรูปร่างเพรียวลม เพื่อให้พายไปได้โดยเร็ว จึงเรียกเรือที่สร้างขึ้นนี้ว่า “เรือเพรียว” หรือ “เรือเพรว” (สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2529 : 3084)

เรือยาว หรือ เรือเพรียว มักเป็นเรือขุดทำมา

จากต้นซุงที่มีขนาดใหญ่และยาว นิยมใช้ต้นตะเคียนทอง ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นที่สิงสถิตของรุกขเทวดาหรือภูตผี จะต้องคัดเลือกให้ได้ไม้ตะเคียนทองที่มีลักษณะดี ถูกต้องตามตำรา แล้วทำพิธีเช่นไหว้ขอขมาลาโทษ แล้วจึงตัดโคนนำมาซุดซุงให้เป็น “เรือโกลน” คือพอเป็นรูปเป็นร่างมีลักษณะคล้ายกาบกล้วย ส่วนหัวและส่วนท้ายจะเรียวยาวแล้วใช้ไฟลนถ่างส่วนกว้างให้แบนออกตามขนาดที่ต้องการ แล้วจึงวางกระดูกงูติดกราบเรือ วางกงเรือ วางกระตงเรือ เพื่อให้เป็นที่นั่งสำหรับฝีพายเสริมหัวและท้ายเรือให้เชิดงอนดูสวยงาม (วิวัฒน์ชัย บุญยศักดิ์. 2527 : 31)

ส่วนหัวเรือเรียกว่า “โชนเรือ” ถือว่าเป็นส่วนสำคัญ มักถอดแยกจากตัวเรือ เมื่อจะเอาเรือลงน้ำเพื่อพายแข่งก็จะสวม “โชนเรือ” ทั้งหัวและท้ายให้สมบูรณ์ “โชนเรือทางภาคใต้ส่วนใหญ่จะไม่อมหนักและไม่ลาดชันจนเกินไป เพราะการแข่งเรือทางภาคใต้จะเอาธงชัยปักไว้กลางแม่น้ำที่เส้นชัย เมื่อเรือจะเข้าเส้นชัย นายหัวจะต้องไต่หัวเรือขึ้นไปชิงเอาธงชัยมา ใครเอาธงมาได้ก่อนก็เป็นผู้ชนะ” (วินัย รอดจ่าย. 2532 : 33)

เมื่อวันแข่งขันมาถึง ก่อนจะนำเรือลงจากคานสู่น้ำ ชาวเรือจะมีการบวงสรวงบูชา “แม่ย่านาง” ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นภูตประจำเรือที่ชาวเรือทุกคนนับถือ บนหัวเรือจะมีการประดับประดาด้วยผ้าแพร ผ้าสี ปิดทองคำเปลว ปักช่อดอกไม้ มีพวงมาลัยทั้งดอกไม้อสดและดอกไม้เทียม ตลอดจนรูปเทียน อาหารหวานคาวที่ใช้เป็นเครื่องเซ่นบูชาแม่ย่านางเพื่อให้เกิดเป็นสิริมงคล ช่วยป้องกันอันตรายอันจะเกิดแก่เรือและฝีพาย นอกจากนี้จะช่วยให้อ้อมขวัญชนะในการแข่งขัน (สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. 2548 : 169)

สำหรับฝีพายจะต้องเลือกจากคนที่มีร่างกายแข็งแรงและพายเรือเก่ง จำนวนเท่าความจุของเรือประมาณ 20 - 50 คน ต้องฝึกซ้อมกันเป็นแรมเดือน โดยให้นั่งประจำตำแหน่งตามความถนัดในการพาย

โดยเฉพาะคนหน้าสุดจะเป็นผู้ทำหน้าที่คอยบอกจังหวะในการพาย เรียกว่า “คนบอกยาว” จะนั่งๆ ยืนๆ อยู่ส่วนหน้าสุดของเรือหันหน้าเข้าหาฝีพายหรือหันหน้าไปทางท้ายเรือ จะถือพายคอยกระทุ้งหรือเป่านกหวีดคอยบอกให้ฝีพายรู้ว่าเวลาใดควรจะเร่งฝีพายพายช้าหรือพายเร็วเพียงใดเพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียง (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2521 : 207)

ส่วนเรือเพรียวของภาคใต้ คนหน้าสุดเรียกว่า “นายหัว” จะต้องพายเรือเก่ง จังหวะดี แม่นยำและมีไหวพริบดีรู้ว่าเมื่อใดควรพายช้าหรือพายจ้ำ (สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2529 : 3085) คนสำคัญอีกคนหนึ่งคือ “นายท้ายเรือ” เป็นคนคอยคัดท้ายหรือถือท้าย ซึ่งต้องเลือกเฟ้นกันเป็นพิเศษเอาคนที่แข็งแรง บังคับทิศทางเรือเก่ง มีชั้นเชิงสูง มีความชำนาญ รู้จักคั่งน้ำ รู้จักทางเดินของกระแสน้ำ เพื่อให้เรือแล่นได้เร็วขึ้น นายท้ายเรือจะมีพายด้ามยาว ตัวพายจะใหญ่กว่าของคนอื่น เพื่อทำหน้าที่คล้ายหางเสือเรือ เมื่อมีจังหวะเหมาะนายท้ายก็จะร่วมพายกระทุ้งเรียกว่า “ทุ้งท้าย” จะทำให้เรือพุ่งเร็วยิ่งขึ้น

วิธีการแข่งขัน

กติกาหรือกฎเกณฑ์การแข่งขันนั้นส่วนมากจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันไปบ้างเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับการตกลงกติกาปลีกย่อยกันในแต่ละท้องถิ่น แต่โดยหลักๆ เรือที่จะเข้าแข่งขันจะต้องใช้ขนาดของเรือและจำนวนฝีพายเป็นเกณฑ์ ถ้ามีเรือขนาดเดียวกันเข้าแข่งขันหลายลำ ก็ต้องมีการจับฉลากจับคู่ ลงพายแข่งขันกันทีละคู่เรื่อยไปจนกว่าจะได้เรือที่ชนะเลิศในแต่ละประเภท

วิธีแข่งเรือ ต้องกำหนดประเภทของการแข่งขัน เช่น ประเภทประชาชนชาย ประชาชนหญิง นักเรียนชาย กำหนดขนาดของเรือ เช่น เรือยาวใหญ่ ฝีพายตั้งแต่ 41 คน ไม่เกิน 55 คน เรือยาวกลาง ฝีพายตั้งแต่ 31 คน ไม่เกิน 40 คน เรือยาวเล็ก ฝีพาย

ไม่เกิน 30 คน เป็นต้น

เมื่อจะแข่งขัน เรือที่เข้าแข่งขันพายจะแข่งกัน ครั้งละ 2 ลำ โดยกำหนดจุดเริ่มต้นหรือพุ่มปล่อยเรือ กับเส้นชัย ซึ่งมีระยะห่างพอสมควร โดยมากมักใช้ ระยะทางประมาณ 600 - 650 เมตร การแข่งขันจะต้อง แข่งกันคู่ละ 2 เที้ยว เรือใครถึงเส้นชัยก่อน (หรือภาค ใต้กำหนดให้สามารถชิงธงที่เส้นชัยได้ก่อน) ก็เป็น ฝ่ายชนะในเที้ยวแรก เที้ยวที่ 2 ให้เปลี่ยนสายน้ำหรือ เปลี่ยนด้านแข่งกันใหม่จากจุดเริ่มต้นเดิม เรือลำใด ชนะทั้ง 2 เที้ยวก็ถือว่าชนะ แต่ถ้าใน 2 เที้ยวนั้นผลัด กันแพ้ผลัดกันชนะ ก็ให้แข่งกันใหม่ในเที้ยวที่ 3 โดย มีการเสี่ยงทายจับสลากสายน้ำ เรือลำใดชนะใน เที้ยวที่ 3 ถือว่าชนะ 2 ใน 3 ทันที (วินัย รอดจ่าย. 2532 : 46)

การแข่งขันเรือยาวหรือเรือเพรียว เป็นกีฬา พื้นเมืองอย่างหนึ่งที่นิยมกันมากทั่วประเทศ โดยเฉพาะ ท้องที่ที่มีแม่น้ำลำคลอง ในภาคใต้ จังหวัดที่จัดให้มีการ แข่งเรือจนเป็นงานประจำปีที่ยิ่งใหญ่ของจังหวัด ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง สงขลา และนราธิวาส ส่วนมากก็นิยมจัดแข่งขันใน ฤดูน้ำหลากประมาณเดือนตุลาคม - ธันวาคม จังหวัด ไนหนะจัดกันเดือนไหน ถ้าท่านสนใจก็ลองฟังประกาศ แล้วอย่าลืมตามไปดูกันนะครับ

การแข่งขันเรือกอลและ

ในภาคใต้ของไทย นอกจากจะมีการแข่งเรือยาว หรือเรือเพรียวซึ่งเป็นการแข่งเรือ ในงานเทศกาล ชักพระ หรือทอดกฐินทางน้ำของชาวไทยพุทธแล้ว ยังมีการแข่งเรืออีกชนิดหนึ่งซึ่งเป็นการแข่งเรือของ ชาวไทยมุสลิมโดยเฉพาะคือ การแข่งเรือกอลและ

การแข่งขันเรือกอลและเริ่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2487 - 2489 สมัยที่ขุนจรรยาวิเศษ (เที่ยง จรรยาวิเศษ บุญยนิษฐ์) ดำรงตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัด

ในภาคใต้ของไทย นอกจากจะมีการ แข่งเรือยาวหรือเรือเพรียวซึ่ง เป็นการแข่งเรือ ในงานเทศกาล ชักพระ หรือทอดกฐินทางน้ำของ ชาวไทยพุทธแล้ว ยังมีการแข่งเรือ อีกชนิดหนึ่งซึ่งเป็นการแข่งเรือของ ชาวไทยมุสลิมโดยเฉพาะคือ การ แข่งเรือกอลและ

ปัตตานี จุดประสงค์ในการแข่งครั้งนั้นเพื่อให้ชาวบ้าน ใต้น้ำเรือกอลและมาพายแข่งขันกันเพื่อความ สนุกสนานต่อมาการแข่งขันเรือกอลและก็ได้หยุดชะงักไป (นันทวรรณ พวงจิตร และคณะ. 2531 :131) จน กระทั่ง พ.ศ. 2518 จังหวัดนราธิวาสจึงคิดฟื้นฟู การแข่งเรือกอลและขึ้นใหม่ โดยจัดการแข่งหน้า พระที่นั่ง ณ บริเวณปากแม่น้ำบางนรา อำเภอเมือง นราธิวาส ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับ ณ พระตำหนักทักษิณราชินีแคว้น จัดครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2518 (นเรศ ศรีรัตน์. 2529 : 407)

เรือกอลและ เป็นเรือที่ชาวประมงแถบชายฝั่ง ทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทยตั้งแต่อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ไปจนถึงอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส นิยมใช้เรือกอลและเป็นพาหนะใน การเดินทางและทำประมงมาช้านาน ยามว่างจาก การประกอบอาชีพ ยามคลื่นลมสงบหรือมีงาน เทศกาลในท้องถิ่นชาวบ้านจะนำเรือกอลและมาพาย แข่งขันกันเป็นที่สนุกสนาน

เสฐียรโกเศศ (2515 : 244) ได้เขียนไว้ในหนังสือ “พื้นความหลัง” ว่า “เรือชนิดหนึ่งมีลักษณะหัวท้าย

งอน ชาวบ้านเรียก “เรือโกและ” แต่รูปร่างเรือโกและหรือกอและของมลายูกับ “เรือกุและ” ของไทยไม่เหมือนกันทีเดียว “เรือกุและ” ของไทยเป็นเรือขุดชนิดหนึ่งเรียกเพี้ยนเป็นเรือปูและก็มี” (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 89) ได้ให้ความหมายคำว่า “กอและ” คือ ชื่อเรือประมงตามชายฝั่งทะเลทางภาคใต้รูปร่างยาวเพรียว หัวและท้ายเรือแหลมสูงเขียนลวดลายและสีสันต่างๆ ไว้อย่างสวยงาม

ดังนั้น เรือกอและของไทยมุสลิมที่ใช้ในภาคใต้ของประเทศไทยน่าจะเป็น “เรือโกและ” หรือ “กอและ” ของมลายูมากกว่า เพราะปัจจุบันนี้เรือกอและที่ชาวบ้านใช้อยู่ไม่ใช่ “เรือกุและ” ซึ่งเป็นเรือขุดตามที่ท่านเสฐียรโกเศศ ได้กล่าวไว้

เรือกอและในปัจจุบัน มีการต่อเรือด้วยการวางกระดูกงู โดยใช้ไม้ขนาด 9 x 9 นิ้ว ความยาวเท่าขนาดของเรือ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนเท่าๆ กัน แล้วกลาด้านข้างของส่วนที่ 1 และส่วนที่ 3 ให้เลี้ยวไปทางปลายทั้งสองข้าง ต่อจากนั้นก็นำงทำเป็นรูปตัวยู (U) มาตั้งบนกระดูกงู ให้งที่ที่มีความกว้างที่สุดอยู่ตอนกลางของลำเรือแล้วค่อยๆ เรียวเล็กไปทางหัวและท้าย การต่อลำเรือจะใช้ไม้กระดานมาต่อเข้ากับกระดูกงูส่วนที่ 2 ให้ไม้กระดานยาวเท่ากับความยาวของลำเรือ แล้วต่อเรียงขึ้นมาตามลำดับ ใช้ไม้เหลาให้เป็นเดือยกลมๆ ร้อยไม้กระดานทั้งสองข้างที่ต่อกัน ให้เดือยอยู่ห่างกันพอสมควร ส่วนที่ติดกับกงเรือจะต้องใช้ตะปูที่ไม่เป็นสนิมตรึงให้แผ่นกระดานติดกับกงเรือให้แน่น

เมื่อต่อลำเรือเสร็จก็นำไม้ท่อนขนาดใหญ่มากลาด ตกแต่งทำเป็นหัวและท้ายเรือ ซึ่งมี 2 แบบ คือแบบหัวยาวกับแบบหัวสั้น เสร็จแล้วนำมาต่อเข้ากับลำเรือด้วยการใช้เดือยตรึง เมื่อไม่ต้องการใช้ก็สามารถถอดออกจากกันได้ หลังจากนั้นก็ทำรายละเอียดต่างๆ ที่อยู่ในลำเรือต่อไป ต่อจากนั้นจึงวาดลวดลายศิลปะบนลำเรือตลอดทั้งลำให้สวยงาม

อาจวาดเป็นรูปต่างๆ เช่น รูปนาค รูปสิงห์ รูปเงือก รูปกิ้งก่า รูปครุฑ รูปลายไทย ฯลฯ (นันทวรรณ พวงจิตร และคณะ. 2531 : 133-136)

กติกาการแข่งขันเรือกอและ

การแข่งขันเรือกอและ นอกจากจะใช้กติกาการแข่งขันยาวที่มีแข่งขันกันทั่วประเทศมาใช้แล้ว ก็ยังมีรายละเอียดบางอย่างกำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของกีฬาพื้นเมืองจริงๆ ได้แก่

1. กำหนดลักษณะของเรือว่าต้องเป็นเรือกอและที่มีลักษณะถูกต้อง เช่น ต้องต่อเรือด้วยไม้กระดานเป็นแผ่นๆ ไม่มีลักษณะเป็นเรือขุด มีการตกแต่งวาดลวดลายของเรือให้สวยงาม ตามประเพณีนิยม หัวเรือจะสั้นจะยาวก็ได้แต่ต้องมีลักษณะของหัวเรือกอและ
  2. เรือกอและทุกลำ ต้องผ่านการรับรองจากคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบสภาพเรือ และฝีพายก่อนการแข่งขัน
  3. เรือแต่ละลำให้มีฝีพายรวมทั้งนายท้ายเรือไม่เกินลำละ 23 คน ให้มีฝีพายสำรองไม่เกิน 5 คน และให้มีผู้ควบคุมเรือ 1 คนทำหน้าที่ประสานงานกับกรรมการ
  4. การเปลี่ยนตัวฝีพายและนายท้ายเรือแต่ละเที่ยวของการแข่งขัน เปลี่ยนได้เที่ยวละไม่เกิน 5 คน
  5. การแข่งขันเรือกอและกำหนดระยะทางไว้ 650 เมตร
  6. คณะกรรมการจัดการแข่งขัน จะให้ผู้ควบคุมเรือจับสลาก เพื่อจับคู่ และรอบของการแข่งขัน
  7. การแข่งขันให้แข่งกันครั้งละ 1 คู่ แข่งกันคู่ละ 2 เที่ยว โดยจับสลากเลือกสายน้ำ และเปลี่ยนสายน้ำกันในเที่ยวต่อไป เรือลำใดชนะทั้ง 2 เที่ยวถือว่าเป็นผู้ชนะ แต่ถ้าผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ ก็ให้แข่งกันใหม่ที่ 3 เป็นการตัดสินหาผู้ชนะ
- ลักษณะเฉพาะในการแข่งขันเรือกอและ ใน

การแข่งขันเรือกอกและนี้ เพื่อเพิ่มความครึกครื้นและสนุกสนานเพิ่มขึ้น คณะกรรมการจึงจัดให้มีดนตรีประกอบการแข่งขันด้วย เครื่องดนตรีที่ใช้ในการนี้ประกอบด้วย ปี่ชวา 1 เล้า โทนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก (ตัวผู้และตัวเมีย) รวม 2 ใบ ช้องใหญ่ 1 ใบ วงดนตรีจะบรรเลงเป็นเพลงทำนองเดียวกับเพลงที่ใช้ประกอบในการเล่นลิละ (ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว) โดยเริ่มบรรเลงตั้งแต่ตอนเรือที่เข้าแข่งขัน ถูกนำไปเข้าจุดเริ่มต้นแล้วจึงหวนจะค่อยๆ กระชั้นขึ้นเรื่อยๆ และจะหยุดเมื่อเรือผ่านเส้นชัยไปแล้ว

การแข่งขันเรือกอกและหน้าพระที่นั่งนี้ นอกจากจะแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถแล้ว ยังเป็นการฟื้นฟูประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นเอาไว้ เป็นการสร้างสามัคคีให้เกิดแก่ประชาชน และหมู่คณะ แถมได้ชมการแข่งขันเรือไปพลางฟังดนตรีไปพลาง ทำนองนี้ก็ดูว่าจะสนุกสนานเพียงใด

ปัจจุบันประมาณเดือนกันยายน - ตุลาคม ของทุกปี จังหวัดนครราชสีมาได้จัดให้มีการแข่งขันเรือกอกและหน้าพระที่นั่งเป็นงานประจำปีที่ยิ่งใหญ่ทุกปี จังหวัดยังได้จัดให้มีการขายสินค้าพื้นเมืองของจังหวัดในราคาถูก งานนี้จึงกลายเป็นงานประเพณีที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย ชาวต่างชาติ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ให้มาเที่ยวชมกันอย่างเนืองแน่น เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีชื่อเสียงและสร้างรายได้เข้าจังหวัดได้อย่างมหาศาล ประการสำคัญ การแข่งขันเรือกอกและมีเฉพาะที่จังหวัดนครราชสีมาเท่านั้นท่านไม่สามารถหาดูได้จากที่อื่น ถ้าท่านต้องการรู้จักเรือกอกและ และความสนุกสนานจากกีฬาแข่งเรือที่แปลกตาเช่นนี้ อย่าลืมนครีบ เมื่อไหร่เขาจัดเราก็ไปดูกันให้สนุก หรือท่านจะส่งเรือเข้าแข่งกับเขาด้วย ทีมเรือของท่านอาจจะได้รับถ้วยพระราชทานบ้างก็เป็นได้นะครับ (๕)

เอกสารอ้างอิง

นเรศ ศรีรัตน์. 2529. **สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่มที่ 8.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.

นันทวรรณ พวงจิตร และคณะ. "โลกทรรศน์ชาวไทยภาคใต้จากกีฬาพื้นเมือง", เอกสารประกอบการศึกษา วิชาโลกทรรศน์ชาวไทยภาคใต้. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (อัดสำเนา).

พีระพงศ์ บุญศิริ. 2536. **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

วินัย รอดจ่าย. 2532. **เรือยาว.** กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ้อ จำกัด.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2521. **มรดกไทย.** กรุงเทพฯ : ปาณยา.

วิวัฒน์ชัย บุญยศศักดิ์. 2538. "เจ้าแห่งสายน้ำเมืองดอกบัว", **อนุสาร อ.ส.ท.** (9 เมษายน 2538)

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. 2548. **กีฬาพื้นเมืองภาคใต้.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2529. **สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่มที่ 1.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.

เสฐียรโกเศศ. (พระยาอนุমানราชชน). 2515. **พื้นความหลัง เล่ม 2.** กรุงเทพฯ : ศึกษิตสยาม.